

Kommunstyrelseförvaltningen
Karin Eriksson

Mora kommuns yttrande angående delbetänkande i utredningen SOU 2025/85 "Ökad tydlighet, stärkt samverkan – förutsättningar för framtidens utvecklingspolitik"

Sammanfattning av Mora kommuns synpunkter

Mora kommun ser att en förändring behövs gällande ansvarsfördelning och roller inom den regionala politiken och Landsbygdsutvecklingen och välkomnar därför utredningen. En större samverkan och en ökad hänsyn till regionala skillnader skulle kunna bidra positivt till utvecklingen av Mora kommun.

Mora kommuns yttrande sammanfattat:

- Samverkan är viktigt för att hitta effektiva lösningar
- En ansvarig för samordningen behöver utses
- En statlig närvaro behöver finnas i hela landet
- Detaljreglering i målen kan verka hämmande medan uppföljning främjar lärande
- Beslut bör fattas nära de människor som påverkas
- Den föreslagna författningsändringen är positiv
- EU-medlens handläggning bör stödja utvecklingsarbetet

Behov av samverkan

Från det kommunala perspektivet upplevs ofta att statliga myndigheter och regioner har olika uppgifter och mål som ibland hamnar i konflikt med varandra. Otydligheter hindrar effektiva och ändamålsenliga lösningar som kan gynna utveckling. När de lokala förutsättningarna kommer i skymundan kan de enklare lösningarna glömmas bort.

Ett exempel på det är när Trafikverkets vägar går genom mindre byar och bybor efterlyser ökad trafiksäkerhet för oskyddade trafikanter. Trafikverkets modell för cykelvägar är så pass kostsamma att det blir orimligt att göra en sådan investering i en liten by. Därmed blir beskedet att man inte kan göra något, i stället för att hitta enklare lösningar, som skulle göra stor skillnad på platsen. Med enklare lösningar kan man utjämna skillnader i villkor och minska risken för segregation och polarisering. För att hitta lösningarna krävs en ökad samverkan.

Hur kan samordning och samverkan effektiviseras och stärkas?

I den kommunala kontexten har många upplevt att olika enheter på kommunerna har olika uppdrag och att det varit ett försvårande för företag och föreningar som vill utvecklas. En samordning har i Moras fall inneburit att man träffar företaget eller föreningen tillsammans från de olika enheterna. På så vis kan vi bidra till att det blir ”lätt att göra rätt”. Samma metod har Mora använt vid dialoger i landsbygdsutvecklingen. Andra kommuner har löst detta med en lotsfunktion.

En samordning av den regionala och nationella nivån behövs på liknande vis vid mötet med företag, organisationer och kommuner för att underlätta till exempel större industrietableringar. Det behövs också en samordning av de två uppdrag som beskrevs i ansvarsutredningen (SOU 2007:10); utvecklingsuppdraget och myndighetsuppdraget för att främja kloka avvägningar när målkonflikter uppstår. Förutom förtydligande av uppdragen behöver man peka ut ansvar för samordningen av de olika aktörerna.

Den statliga närvaron i landet

För en sammanhållning av landet och för att samverkan ska fungera är det viktigt att staten finns närvarande i hela Sverige. Närvaron behövs för att fånga upp lokala behov och perspektiv.

Ett exempel är statens servicekontor som har varit ett effektiviserat sätt att finnas tillgänglig. Mora kommun ser att det är av vikt att dessa kontor blir kvar.

Uppföljning

Mora kommun vill även här poängtera vikten av att man tar hänsyn till de lokala förutsättningarna. Utveckling sker i komplexa processer som behöver kunna ta olika vägar. En alltför detaljerad verksamhets- och förändringslogik kan bli mindre flexibel. Uppföljning behövs däremot för lärande som gynnar alla.

Ett gott exempel här är de utvecklingsmedel som inlandskommunerna haft under några år. Medlen var inte detaljreglerade men följdes upp noggrant och processen har lett till lärande för de kommuner som deltog, däribland Mora.

Demokrati och självstyre

Tydliga och transparenta beslutsprocesser som sker nära medborgarna gynnar demokrati och en känsla av sammanhang. För att de lokala perspektiven ska komma fram behöver besluten fattas nära de som påverkas.

Förslag till författningsändring

Den förlagda författningsändringen tydliggör att samråd behöver ske även med civilsamhället. Mora kommun ser att det är bra.

EU-perspektivet

Styrning och finansiering från EU har betydelse i hela landet, så även i Mora. Hur den framtida europeiska sammanhållningspolitiken och jordbrukspolitiken förändras behöver tas i beaktande.

I Mora har vi erfarenhet av Leader men även Tillväxtverkets landsbygdsinsatser. Båda bygger på EU-medel. Där har vi goda erfarenheter av Leadermetodens lokala förankring men tyvärr lite mindre goda erfarenheter av Jordbruksverkets handläggning. Där har Tillväxtverket haft en mera anpassad handläggning som i högre utsträckning stödjer utvecklingsarbetet.